

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

14663

891.99

4.62

2003

Ք Ն Ա Ր

ՅՈՎԱՍԵՓԱՅ ԳԵՂԵՑԿԻ

Verlagsbuch

ԴԱԻՐ Վ. ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ

Հ Ա Տ Ո Ր Ա.

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

1865

1679

Printed in Turkey

20

Գ Ն Ա Ր

ՅՈՎՍԵՓԱՅ ԳԵՂԵՅԿԻ

1884

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Գրադրամ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ — ՅԱՐԵՒԵԼԻՍՆ ՏՊԱՐԱՆ

Հ. ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

891.99

Է-62

U.S.

Printed in Turkey

Բ Ն Ա Ր

ՅՈՎՍԵՓԱՅ ԳԵՂԵՑԿԻ

Երկամբանց

ԴԱԻԻԹ Վ. ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ

Հ Ա Տ Ո Ր Ա.

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՅՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

—
1865

33919-4.4.

(6227)
41

17113-58

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ՀՕՐՆ ԻՄՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՆՈՒ

ԵՒ

ԵՂԲՕՐՆ ԻՄՈՒՄ ՄԿՐՏԶԻ

Նկատելով որ մեր ազգայնոց մէջ ընթերցանութեան փափաքը օրըսօրէ կարծարծի, փափաքեցայ մեր արգոյ հեղինակաց բանաստեղծական ֆերբուածոց ցանկին մէջ Քնարիկ մ'ալ ես ունենայ:

Այս Քնարը կերգէ Յովսէփայ գեղեցկի Տխուր անցքերը եւ փառաւոր վիճակը, զոր Աստուածաւունջ Սուրբ Գրքէն սուրելէս գաս, հետեւեցայ նաեւ Գաղղիացի Պիւթոպէ անուն երեւելի բանաստեղծին, որ շատ վայելուչ կերպով յօրինած է զայն:

Սակայն կցաւիմ որ մեր խոսման համեմատ զանազան պատճառներու նկատմամբ չկրցանք ամբողջ ընծայել ի լոյս, ուսի հասորներու բաժնել հարկադրած

ըլլալով՝ այսօր անա առաջին հասո-
րը կմասնուցանեմք Ազգիս, որն որ Յով-
սեփայ ինչուան գերութեան վիճակը
կնկարագրէ:

Կյուսամ որ կներեն այս մասին մեր
Արգոյ ընթերցողք, եւ կհանին նպաստել
մեզի մեր այս նուաստիկ հեղինակութիւ-
նը կասարելապէս գործադրելու համար:

Ք Ն Ա Ր

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

ՆՈՒԱԳ ԱՌԱՋԻՆ

Տ ՆԱՅ Մօրմէս եկայ աշխարհ,
 Յաւ ու վշտեր եղան ինձ մայր,
 Դեռ իմ աչերս ես չբացած
 Ոհ', զիս տեսայ ցաւօք պատած:

Շրթանցս թերթերն նման վարդի
 Երբ բացուեցան խոր ցաւօք լի,
 Թողմեցան շուտ անխով վանխով'
 Թշուառուժեան խորշակներով:

Չարաբաստիկ նակատագիրս
 Խլեց ձեռքէս ազատագիրս,
 Անմեղ արիւնս միշտ կխմէր
 Թ'և ոչ երբէք յազիլ գիտէր:

Չէր գթար նա ապարադդ Հօրս
 Եւ տխրազգեաց եղկելի մօրս .
 Տասն և մէկ հատ եղբարցս մէջէն
 Ջիս որոշեց իրեն պարէն :

Թշուառ կենացս առջի օրերն
 Երջանկութեան էին յոյսեր .
 Մօրս ամլութեան , հօրս՝ ձերութեան
 Զաւկիկ մ'էի երջանկութեան :

Յակորբ հայրիկս ալևորած
 Ծերութեան ցուպն բռնած գրկած
 Իբրև սիրոյ փափուկ պատանդ
 Կգուրգուրար վրաս ի խանդ :

Բոլոր եղբարքս իբր զշուշան
 Կգգուէին զիս ամէն ժամ .
 Այսու սիրով իրաւ և ես
 Կսիրէի զանոնք սրտէս :

Ստէպ ստէպ կվազէի
 Զանոնք դաշտերն կգտնէի .
 Փափուկ ձեռքովս կգրկէի
 Սրտիս վրայ կսեղմէի :

Նռան նման կարմիր թուշէս
Մէյմէկ պաչիկ կուտայի ես .
Կյանձնէին փոքրիկ հօտ մը
Կ'արածէի դաշտարօտը :

Գառնուկներուս զլխոց վրայ
Կշարէի պսակ ծաղկեայ .
Խոտերուն մէջ կ'ոստոստէինք
Ու մէկ զմէկ կզգուէինք :

Զուարթ ու ջինջ պայծառ արև
Կարծես յերկնից զլխուս վերև
Սուրբ խայտանաց սիրոյ շողեր
Սմայոց մէջէն սիրտս կկամէր :

Հրոյ նման սիրտս կվառէր
Ճակտիս վրայ սէրն կփայլէր .
Անկեղծութիւն ու անմեղդութիւն
Կզբօսնուին իմ սրտիս տուն :

Գառնուկներուս զուարթ մայիւն
Սրտիս կազդէր մեծ ցնծութիւն .
Կ'առնէի զիրկս կպագնէի
Պաչիկ մ'ալ ես կընծայէի :

Բայց այն անգուժ քաղղն անուպայ՝

Ա՛հ ինքն Երկինք ըլլայ վկայ .

Գլխուս իջոյց ձեռք դժնդակ

Կոտրեց յանկարծ սրտիս դռնակ :

Անցաւ զնաց անհետացաւ ,

Աչերս այն օրն ան չտեսաւ .

Ինչպէս գարուն իր փառքերով

Սահի կերթայ բոլոր զարդովն :

Սիրուն գարնն, ան զովուժիւնդ ,

Զուարթ սիրուն քաղցր զեփիւռդ ,

Փչէ տխուր սրտիս խորերն

Երջանկութեանս դու ես պատկեր :

Մինչ գոյն զգոյն ծաղկանցդ փունջեր

Նոր կզգենուն իրենց գոյներ ,

Անմահաբոյր անուշ հոտեր

Կտարածեն բոլոր կողմեր :

Անտառներու ներդաշնակ ձայն

Եւ կենսատու զուարթ օդն այն ,

Զոր կծրծէ մահկանացուն

Փարատելով ցաւ , վիշտ համբուն :

Բնութեան իսկ ուրախութիւն
 Երկնից Թաշնոց դայլայլ սիրուն
 Գոգցես ամենքն նման ծաղկանց
 Մէկ արգանդէ են զոյացած :

Ասոնք բոլորն ալ մեր աչքէն
 Օրն ու տարին շուտ կծածկեն ,
 Երբ ողբալով երթանք յառաջ
 Կրնան մեղմել սրտերն ցաւած :

Ահա ասանկ իմ մանկութեան
 Շքեզ գարունն երջանկութեան
 Անցաւ զնաց ճիշդ գարնան պէս
 Ո՛հ , մաշելով իմ կենաց կէս :

Ափսոս , անանց կկարծէի
 Այն իմ օրեր զուարճալի .
 Բայց անողորմ բաղդն այն դժխեմ
 Դիպոյց իր նետն իմ ճակտիս դէմ :

Մինչ հաստարմատ ծառերու պէս
 Տասը եղբայր ունէի ես .
 Կյուսայի որ խորշակը
 Խլէ արմատս նետէ ծովը :

Կյուսայի որ անկեղծ սէրս
 Պիտի մարէ շքեղ արևս,
 Ինչ՞ գիտէի թէ եղբայրներս
 Պիտի փշեն մարեն օրերս :

Ինչպէս պատմեմ, ո՞վ տէր Աստուած,
 Թէ իմ եղբարցս բոլորն կատղած՝
 Սէրն փոխեցին ատելութեան,
 Զիս մատնեցին թշուառութեան :

Բերանս անգամ չերթար յառաջ,
 Սիրտս կլցուի լաց ու հառաչ .
 Տխուր աչերս կմծագնին,
 Շրթանցս թերթերն կծառամին :

Յակոբ իմ հօրս զիս սիրելը
 Գրգռեց եղբարցս վատ նախանձը .
 Անոնք որ զիս կսիրէին,
 Արիւնս խմել կցանկային :

Սարաափելի էր այն վայրկեան .
 Երբ իմացայ բաղդին այն դաւն,
 Ա՛լ իմ պայծառ շքեղ օրեր
 Գլխուս եղան խաւար գիշեր :

Ձուարթ աչերս մթագնեցան
 Սիրուն դէմքերըս թողմեցան .
 Ուրախութեան մէկ նշան մը
 Ձէր մնացած սրտիս խորը :

Ստէպ ստէպ կվազէի
 Անտառներուն չորս կողմերը ,
 Արտասուաց գետ կհոսէի ,
 Դէպ առ Երկինք կհեծէի :

Այն անտառաց բոլոր կողմերն՝
 Որ ցնծութեան էին պատկեր ,
 Գոզցես անոնք ալ ինծի հետ
 Կհոսէին արտասուաց գետ :

Հաճ էի որ մարդիկներ
 Երբեմն թափեն ցուրտ արցունքներ .
 Սակայն անխորձ ես ըլլալուս ,
 Տանջուէի անյոյս անյոյս :

Շուարելով կխորհէի
 Թէ արդարեւ եմ ատելի .
 Եղբարքս իրան զիս չեն սիրեր ,
 Ու իմ արիւնս կուզեն խմել :

« Ո՛վ իմ Հայրիկ, » կպօռայի,
 « Թէ որ քու այդ սէր ցանկալի,
 Պիտի տանջէ եղբարցս հոգին
 Վատ նախանձու հրովն ուժգին ,

Չէ, Հայրիկ, չէ, մի սիրեր զիս ,
 Մի խոց բանար իմին սրտիս .
 Հեռ. ու նախանձ յայնժամ կերթան
 Եղբայրներէս իմ մետասան : »

Հանդիսաւոր տօն մ'էր օր մը,
 Հայրիկս յանձնեց ինձի հօտ մը .
 Առաւ գիրկը պագաւ աչերս
 Սրտին վրայ սեղմեց ձեռքերս :

Գլուխս դրաւ պսակ ծաղկեայ,
 Չեռքս տուաւ ցուպ մի փայտեայ ,
 Ու աչքերէն զետերու պէս
 Արցունքներով թրջէր երեսս :

Անկար աչերն վեր վերցուցած
 « Կօրհնեմ զքեզ, » կըսէր, « Աստուանձ ,
 Որ միանգամ այս հանդիսիս
 Ողջ ու առողջ հասուցեր զիս :

Յովսէփ , Յովսէփ , սիրուն զաւակ
 Իմ ծերութեանս միակ որդեակ .

Այսուհետև դու տղայ չես ,
 Լաւն ու յոռին կճանաչես :

Առաքինի ծաղկանց սերմեր
 Ծլիլ ծաղկիլ խնդրեմ , ո՛հ , Տէր ,
 Իմ Յովսէփիս սրտին վրայ ,
 Որ միշտ խոնարհ ու հեզ ըլլայ : »

Ահն այս էր խեղճին փափաքն .
 Կրթել կուզէր դժբաղդ զաւակն .
 « Այս է » կըսէր , « իմ միակ իղձս , »
 Որով վառեց սիրտս ու հոգիս :

Ծեր հօրս ձեռքովը պըսակուած
 Սիրուն գառներս առջևս ձգած ,
 Չեռքս հովուական զաւազանը ,
 Կդիմէի դաշտավայրը :

Սիրելիներս իմ ետևէս
 Եւ գառնուկներս ալ առջևէս ,
 Քնար՝ սրունգ նուագելով
 Կբերկրէինք պար պարելով :

Զիս նախատող դաս իմ եղբարց
 Գոզցես մոռցած էին նախանձ,
 Եղբայրական խայտանքներով
 Լրացուցինք այն օրն սիրով :

Բայց օրէ օր վատթարացան .
 Սէրը ինչ է , բոլորն մոռցան .
 Խաշանց հօտերը ձգեցին
 Անզթուծեան ժողով ըրին :

Ո՛չ Աստուծմէ կվախնային
 Ո՛չ ալ հօրմէս պատկառէին .
 Սիրտըս կտոր կտոր կըլլար
 Ալ ինչ ընելս չէի զիտնար :

Անոնց այս գործն զաղտ պահելով ,
 Կարածէի իմ խաշանց քով
 Բոլոր անոնց հօտերն սիրուն ,
 Որչափ բաւէր իմ զօրութիւն :

Քաղցրիկ քնարս ձեռքըս առած ,
 Ծնկուրներուս վրայ եկած ,
 Միշտ կ'օրհնէի ըզՏէր Աստուած
 Եւ զյիշատակ իմ նախահարց :

Անգուժ սրտերն վաստրկելու ,
 Հօրըս սիրտը չմաշելու ,
 Ոտքերնին իսկ կըպագնէի ,
 Երդում ընել ես կուտայի :

Բայց ինչ օգուտ , ահանջներնին
 Իմ ձայներուս խուլցէր էին .
 « Գնան , կորիւր , » կգոչէին ,
 Երեսս ի վեր կպօռային :

« Գնան , պարծէ հօրըդ առջև ,
 Դու ես անոր կեանքն ու արև .
 Կուզես պատմէ մեր անհոգ վարք ,
 Ինչ՞ պիտ' ընէ այն խռֆած մարդ : »

Քանի այսպէս կգոռային ,
 Իմ երակներս կղողային .
 Աչերս ի լաց , սիրտս տխրազգեաց
 Կգոչէի առ Տէր Աստուած :

Հայրս արցունքներս չտեսնելու ,
 Գործը ինչ է չգիտնալու ,
 Քամիներու առջև նստած
 Կսրբէի ուխտ արտասուաց :

Բայց ինչ օգուտ, յորդ արցունքներս
Կվազէին հեղեղի պէս .

Կարմիր՝ այտերս ողողեցան,
Սրտիս աղիքն խորովեցան :

Կուրծքիս վրայ սաստիկ ցաւ մը
Անհնարին մեծ սարսափ մը
Տոգորուած կար նակտիս վրայ,
Որուն քար սիրտն իսկ չտոկայ :

Հուսապատար Երկնից կամար
Իմ աչերուս մուծ կերևար .
Անտառներուն չորս կողմերէն
Կարծես ձայներ զիս կսարսեն :

Ոտք ելնելու չկար հնար,
Մաղձոտուծ իւնս կզօրանար .
Ծունկս ու ոտքերս կողոպային
Սիրտըս զոզցես կսեղմէին :

Չայնըս լալէս կնուազէր,
Ի՛նչ ընելիքս չէի գիտեր .
Աչերս արցունք կհոսէին,
Շրթունքս ողբեր յօրինէին :

Աստուած հզօր, միայն այս բառ
Սիրտ թշուառիս կառնէր կուտար .
Տխրութեան քող մ'աչքերս պատած ,
Կհեծէի ի ցաւ ի լաց :

Ք Ն Ա Ր

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ   Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

Ն ՈՒ Ա Գ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ

Ք Ք Ա Յ Երկինք ալ այն օրեր .

Եղկելի մայրս էր տղաբեր .

Ատենն հասաւ իրեն երկանց ,

Ծնաւ որդի մի զեղապանծ :

Սակայն փոխան ուրախութեան

Եղաւ պատճառ մեր տրտմութեան .

Քանի այն օրն միտքըս կիյնայ՝

Ծունկերս դողան , սիրտս տրուիայ :

Կարծես թէ դեռ աչքիս առջև

Մայրս տարածեր է իրեն թև ,

Խեղճ դողդոջուն ձեռաց վրան

Բռնած կեցած է երախան :

Գարձաւ ձեր հօրս , ըսաւ « Ահն
Տիրոջ կամաց եմ ենթակայ .
Ահն քեզի վերջին զաւակ ,
Սիրելն ըլլայ քեզի կտակ :

Իրաւ Թէպէտ ես կմեռնիմ
Եւ իմ հաւուցս կերթամ շիրիմ ,
Բայց ահա քեզ յիշատակներ
Ես կթողում այս մանկիկներ : »

Այս ըսելով կէս մը մեռած
Աչկուքները ինձ դարձուցած ,
Կըսէր « Յովսէփ , սիրէ զեղբայրդ ,
Ա՛լ չըպիտի տեսնես քու մայրդ :

Աստուծոյ աջն Միշտ ձեր վրան
Ըլլայ պաշտպան ու պահապան .
Հազարաւոր բարեօք լցուիք ,
Ու երջանիկ կենօք ապրիք : »

Այս ըսելով սեղմեց ձեռքըս ,
Մէյմալ պազաւ տըխուր աչքըս .
Յանկարծ նայիս դէպի Երկինք
Վճարեց , վնհ , իրեն պարտիք . . . :

Այլ այն ատեն մեր սրտերուն
 Արտասուլաթոր խեղճ բբերուն
 Որչափ արեան ցուրտ հեղեղներ
 Թափելն իր մարդ կրնայ պատմել :

Մեր աչքերուն յորդ արցունքով
 Հազարաւոր հեծեծանքով
 Լուացինք մօրս պաղած մարմին
 Ամփոփեցինք մէկ նոր շիրիմ :

Տխուր սրտիս իմ սփոփանք
 Բենիամին կըլլար մինակ ,
 Որ երթալով կգօրանար
 Ու մեզ մեծ մեծ յոյսեր կուտար :

Բան մ'ալ պատմեմ կհաւատանք ,
 Այսօր աստեղք են ինձ վկայք .
 Կպատմէի եղբարցս այն օր
 Թ'երազ տեսայ ես փառաւոր :

Տեսայ Երկնից արև , լուսինն
 Եւ տասնևմէկ աստեղք վերին ,
 Երկնից կամարը ձըգելով
 Կուզային ինձ խոնարհելով :

Հարազատացս ամէն մէկը
Կգրպարտեն մէկ անմեղ մը.
Խեղճ Յովսէփիս այս երազը
Պարտք կսեպեն քննել լաւ մը:

Իբր Թէ ես տէր ու իշխան
Պիտի ըլլամ անոնց վրան.
Իսկ իրենք գան ինձ խոնարհին
Ծուռնկ չոգելով աղերսագին:

Երկինք այսօր իմ վիճակիս,
Թշուառ մօր մը մէկ հատ զաւկիս
Նախատանացն է նիշդ վկայ
Անհուն Էական այն զերակայ:

Այն իմ բոլոր եղբարցս մէջէն
Մինակ Սիմօնն ու այն Ռուբէն
Իմ անարատ անմեղ արիւն
Անյագ խմել կբաղձային:

Իրաւ կուզեմ ասոնք չըսել
Անոնց ամէն չարիք ծածկել,
Բայց սրտիս մէջ մեծ վէրք է այս.
Սիրտս կխօսի, բերանս չըսած:

17113-58

Ամենէն շատ ես կցաւիմ
 Սիմօն եղբօրս դժխեմ բաղդին,
 Զի իմ ցաւերս թ'ւ են ամբաւ,
 Սակայն անորն են բազմամբաւ:

Գոնէ իմին առջի օրեր
 Երջանկութեան էին պատկեր .
 Բայց այս դաժանն ծնելէն հետէ
 Թշուառութեան է ետևէ:

Անոր դժնեայ ականողիք
 Դեռ չեն թրջած ի ցուրտ լալիք .
 Գուժ, զգացում անծանօթ են,
 Սիրտը կարծր է ապառաժէն:

Միշտ տխրապատ խաւար տեղեր
 Վազէր կերթար կծածկուէր,
 Իր մագերուն սևուկ գոյնը
 Յայտնի կընէր դաժան վարքը:

Դեռ իր ծաղիկ հասակին մէջ
 Բարի վարուց ըրած էր վերջ .
 Տխուր դիմաց ճակտին վրայ
 Ալեորի ծալք կերևայ:

Ձեռքն առած չէր մէկ քնար մը,
 Նա չէր երգած գողտրիկ երգ մը.
 Մաղձոտ սիրտը կերէր մաշէր
 Ամէնն իրեն մութ կերուէր :

Սիւսօնն իրաւ չէր անդրանիկ,
 Բայց ամենուն բոլոր սրտիկ
 Իրեն ափին մէջ առած էր,
 Գոզցես անոնց էր իշխան տէր :

Ռուբէն անգուժն այն անդրանիկ
 Խեղճ եղկելւոյս այրեց սրտիկ .
 Իր մախանաց դառւնն թոյնը
 Թափել կուզէր խորամանկը :

Է'հ, ինչ ըսեմ Աստուած ինքը
 Ուղղէ անոնց այն չար միտքը,
 Ինքը ըլլայ վրէժխնդիր,
 Որ է համայնց օրէնսդիր :

Այն շքեղ օրն որ պատմեցինք,
 Որ այն հանդէսն կատարեցինք,
 Երբ ալևոր հայրն իմ սիրուն
 Ծաղկէ պսակն եղ իմ գլխուն :

Յանկարծ նայիս մէկ աղջիկ մը
 Դէմքը ծածկած բարակ քօղ մը,
 Մեր տնակին դռնէն մըտաւ
 Եւ հօրս ձեռքերն բռնեց պագաւ :

Պատկառելի վսեմ կերպով
 Ու նազելի զըրոյցներով
 « Յաւ է ինձի » ըսաւ, « Հայրիկ,
 Ընդ միջել ձեր այս հանդիսիկ :

Թշուառ որբ մ'է որ կտեսնաս
 Քուկին դիմացդ արձանացած .
 Աբրահամին Նաբովր եղբօր
 Յեղերէն եմ, ո՛ր ալևոր :

Դեռ յօրօրան ես հանգչէի
 Երբ սիրելի հայրս կորուսի .
 Իսկ մօրս սիրուն զուարթ աչքեր
 Ես փակեցի, ինչ սև օր էր :

Գորովագուժ սրտիդ համբաւ
 Ինձ սիրտ տուաւ, մեղմեց իմ ցաւ .
 Եկայ խնդրել քու օգնութիւն,
 Զոր շատերուն ես ըրեր դուն :

Շնորհէ ինծի պատապարան,
 Ճաւոցս ըրէ դեղ ու դարման .
 Թէ հնար է, Թող որ զքեզ
 Ինձ հայր կոչեմ ու զիս օրհնես : »

Այս ըսելու ժամանակը
 Աչքէն տխուր յորդ արցունքը
 Արժամափայլ ջրերու պէս
 Կիջնար կերթար գետերու պէս :

Մէկ կողմէն ալ իւր մազերով
 Սրբէր արցունքն լալով ողբով .
 Ո՛հ, ամենուս մեր սրտերուն
 Ճաւ, վիշտ ազդեց իւր պատմութիւն :

« Դուստր իմ » ըսաւ հայրս ալևոր .
 « Մի տազնապեր սիրտըդ լալով .
 Ըսէ շիտակ ինչ է անունդ ,
 Մի ամաչեր , ինչ անուն հօրդ : »

Խեղճ աղջիկը քաջալերուած՝
 Դարձուց աչերն դէպ ի Աստուած ,
 Կգոհանար կուրախանար ,
 Ըսաւ իմ Հօրս , « Լսէ՛՛ հ Հնայր ,

Սէլիմա է իմին անուն ,
 Թէ որ կուզես հօրս ալ անուն,
 Բաթուէլի սիրուն եզրօր
 Ովբերին եմ զաւակ խեղճ Հօր : »

« Օրհնեալ ըլլայ Տէր իմ Աստուած , »
 Մէյմալ պօռաց հայրըս յանկարծ .
 « Կնանաչեմ հայրդ Ովբերը ,
 Միջագետաց այն դաշտերը :

Երբ Լաբանայ ոչխարները
 Կարածէի այն տեղերը ,
 Շատ կուզէի յարիլ անոր .
 Փնռք քեզ Աստուանձ , տեսայ այս օր : »

Ետքը սիրուն նայուածքով մը
 Ըսաւ ինծի ժպիտով մը ,
 « Սիրուն որդեակ , ծանր էր ինծի
 Տեսնել միշտ տունս ցեղ Քանանի :

Դու միայնակ որդւոցս մէջէն
 Դեռ ազատած չես այն պարտքէն .
 Ահա քեզ ալ սիրուն աղջիկս
 Ըլլայ քեզի սուրբ ամուսնիկ : »

Մեծ զարմանքով ես լուռ կեցած
Կըլսէի հորըս խօսած .

Սիրտս լցաւ ուրախութեամբ
Հոգիս թնդայր զուարթութեամբ :

« Թող քու վեհ կամքդ ըլլայ », ըսի ,
« Անշուշտ Աստուած ազդեց քեզի .
Այն՝ որ զքեզ շատ է սիրեր ,
Եւ բարութեամբ նոխացուցեր : »

Այն միջոցին դատերն այտեր
Իբրև կարմիր կարմիր նուներ
Ամչնալէն կարմըրէին
Եւ տեսնողին սիրտ շարժէին :

Ետքը առի զայն թև թևի
Ելանք զացինք ցնծութեամբ լի
Մեր հանդէսին սիրուն դաշտը ,
Ուր վառեցաւ սիրոյ բոցը :

Օր ըստ օրէ մեր սրտերը
Կվառէին , զիտէ Տէրը .
Իբր ի հնոց մեր սրտին մէջ
Կբորբոքէր սէր սուրբ անշէջ :

Ամէն ատեն կխօսէինք
 Երբ մեր հօրը զիրկ վագէինք,
 Թէ մեր շքեղ հարկի օրեր
 Պիտի ըլլան բաղդից պատկեր:

Հայրս ալ այն կփափաքէր
 Մեր հարսանեաց տօն կատարել,
 Անմահ սէր մ'էր որ կփայլէր
 Մեր տնակին բոլոր կողմեր:

Ք Ն Ա Ր

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

Ն ՈՒ Ա Գ Ե Ր Ր Ո Ր Դ

Մ ՈՒՓ գիշերուան վեհ թագուհին
Այն ոսկեհեր պայծառ լուսին
Երեք անգամ իրեն շրջան
Կատարած էր երկնից կամար :

Մեր հարսնիքին յարմար օրն էր,
Ինձ ծագեցան պայծառ օրեր,
Սէր ու խայտանք, բերկրանք ու խանդ
Ծլէր մեր սիրտն իբրև ըզվարդ :

Յակովբ Հայրիկս իր որդիներն
Ու մօտակայ բարեկամներն
Հրաւիրեց մեր տնակը
Կատարել այս մեծ հանդէսը :

Անուշահամ կերակուրներ
 Եւ զանազան ուտելիքներ
 Դալար չքնաղ տերևներով
 Պատրաստ էին յորդ ու լիով :

Չորս կողմերնին սիրուն վարդեր
 Պէս պէս չքնաղ ծաղկանց թերթեր
 Կոկիկ շարուած կհոտէին,
 Մարդուս խայտանք կընծայէին :

Մեծ դաշխոյններ մէկ կողմ դրուած
 Բոլորն յստակ կանթով լցուած,
 Մէկ ալ ուլ մը մորթուած էր
 Ամէն մէկ բան պատրաստի էր :

Ասոնց մէջը մեզի համար
 Երկու ծաղկէ պսակ ալ կար .
 Չորոնք Յակոբ հայրս օրհնելով
 Պիտի շուք տայր մեզ անոնցմով :

Հազիւ թէ դեռ տօնն սկսաւ,
 Հայրս մեր մէջն եկաւ նստաւ .
 Յնծուծենէն չղիմացաւ
 Ելաւ գլուխս պսակն դրաւ :

Սէլիմայի փափկիկ ձեռքերն
 Բարակ աղւոր սիրուն մատներն
 Բերաւ ձեռքիս մէջը դըրաւ
 Ու օրհնելով ասանկ ըսաւ :

« Սըրահամու, Իսահակայ
 Սնմահ Սստուածն այն զերակայ
 Ինքը վերէն թող հովանի
 Ըլլայ ձերին սուրբ տնակի :

Ուր' էր որ զձեզ ես տեսնէի
 Զաւկըներով և թողամբ լի,
 Որոնք կրնան դարուց ի դարս
 Ձեր յիշատակն պահել անանց:»

Յնծուծենէս կորուսի զիս
 Նոյն զգացում էր և հարսիս .
 Գացի ընկայ Հօրըս ճիտը
 Պըլլուեցայ պագի ձեռքը :

Միայն աչքիս յորդ արցունքէն'
 Որ կվազէր իմ դէմքերէն ,
 Խելքըս գլուխըս ժողվեցի ,
 Մէյմալ դարձայ ձեռքը պագի :

Այս միջոցին Սիմօն կատղած ,
 Աչքը կրակ էր բորբոքած .
 Ոտքի ելլելն ու դուրս վազելն
 Մէկ ըրաւ մէկ այն անգուծը :

Թշուառ Հայրիկս ապշած կեցած
 Ինձի գրկէն մէկդի ձգած
 Շուտ ետևէն ելաւ վազեց
 Եւ ողբալի ձայն մ'էր ձգեց :

« Ուր՞, որդեանկ իմ, դու հւր կերթաս
 Ուր՞ կձգես Հայրդ տխրազգեսց .
 Կոյր նախանձը հւր կտանի,
 Պէտք չէր քեզի ձրգել զանի : »

Խեղճ ծերունւոյն բոլոր խօսքեր
 Ամփոփեցին Երկնից օղեր .
 Գնաց դաժանն անհետացաւ
 Քրթէս բերնէս հանդէսն բերաւ :

Քիչ օր անցաւ ես հասկըցայ
 Այս գազանին սիրտն անուպայ .
 Օր մը դէպի դաշտը գացի
 Յանկարծ վայրագ ձայն մ'լսեցի :

Չգուշուծեամբ մը մօտեցայ
 Ծառի մը տակ արձանացայ,
 Տերևներուն մէջ տեղերէն
 Տեսայ բոլորն եղբայրներս են :

Անգուժն Սիմօն ոտքի կայնած,
 Դիմաց գոյնը անցած մարած .
 Չեռքը ոտքը կողողղար
 Ինչ ընելիքը չէր գիտնար :

Մէկ բարձրաբերձ սոճի նման
 Երբ զարնէ զայն Երկնից կայծակն,
 Բայց կուզէ դեռ օդը փորձել
 Իրենն ճիւղերն կըղձայ շարժել :

Կարծես թէ դեռ դժխեմ ձայնը
 Հնչեցրնէ իմ ականջիս .
 Լեռ ու ձորեր բոլոր դաշաւեր
 Կողողային հող ու քարեր :

« Չէ կարելի, » կըսէր գազանն,
 « Չ'ատել Յովսէփն այն վատ տղան .
 Չէ մի ինքը մեր Հօր սէրը
 Յափշտակած է բոլորը :

Գիշեր ցերեկ կամբաստանէ ,
 Այն ծեր մարդն ալ մեզի կատէ .
 Աչքը ուրախ կայծ մ'ալ ցոլայ
 Այն վատ ժանտին համար կըլլա

Ահն ասանկ է եղբայրներ ,
 Ես չեմ կրնար ալ համբերեր .
 Միտքըս դըրի երթալ հեռու ,
 Մէյմալ տնակն չդառնալու :

Արդ' թէ որ դուք ալ հետևիք
 Իմ այս խելքիս, շուտ կազատիք .
 Կհանդուրժէք նախատանաց,
 Որոնց պատճառ է Յովսէփն ցած :

Ռուբէն, մոռցանր որ դու մեծ ես,
 Բայց Յակոբին ատելին ես .
 Ելէք ելէք երթանք ասկէց,
 Անոր ըլլան դաշտ ու պարտէզ : »

Այս որ ըսաւ ամէնք մէկէն
 Ուխտ ու դաշինք դրին անդէն ,
 Թողուլ երթալ անհետ ըլլալ
 Ալ Յակոբայ տուն չդառնալ :

Այս որ տեսայ գոյնըս նետեց,
 Աղիքս այրեց սիրտըս մրկեց.
 Բոլոր մարմինս կողողըղար,
 Ինչ՝ ընելս ալ չէի զիտնար :

Շուտ մը ելան ամէնք մէկէն
 Մեր տնակին մտան դռնէն .
 Ես ալ հասայ ետևներնէն
 Տեսնեմ թէ ինչ պիտի ըսեն :

Ռուբէն յառաջ յարձակելով
 Ըսաւ յոխորտ բարբառով մը .
 « Երկար ատեն կտրտնջես ,
 Թող որ Սիւբեմ արծենք գառներս : »

Խեղճ ալևորն չզիտնալով
 Հրամայեց ինձ ըսելով .
 Երբոր լուսինն ամբողջանայ՝
 Պիտի դառնաք ամէնքնիդ ալ :

Անկէց ետև ամենեքին
 Հրաժեշտի ողջոյն տուին .
 Իսկ Սիմէօն եղբայրս դաժան
 Կմրմուար իբրև գազան :

Բոլոր սրտէս արիւն կանցնէր

Ինչ ընելըս չէի զիտէր .

Ինքնին իմ անձս կաւաղէի,

Առջիս գուբեր կտեսնէի :

« Հօրըս սէրը , կպօռայի ,

« Առիթ կըլլայ վատ նախանձի .

Ոհ' , ես դժբաղդ զաւակ մը եմ ,

Տխուր եմ ես . բաղբս է դժխեմ : »

Կհնչէի միշտ այս խօսքեր ,

Բայց ճար , ճարակ ինձ չլինէր .

Իմս Սէլիմա միշտ կջանայր

Մատուցանել ինձ մխիթար :

Եղբարցս հեռի եղած ատեն

Կերթար ցաւ , վիշտ մեր երկուքէն .

Անցան ժամերն , եկաւ ատեն

Անոնց դարձին արօտներէն :

Սէլիմայ հետ ելանք զացիներ

Մեր Յակոբ Հօր ձեռքը պագինք .

Գրկեց զմեզ անյազ սիրով

Գգուեց զմեզ համբոյրներով :

Հայրս ալ խեղճը միշտ կապասէր

Ու մեզի ալ, « ելէք, կըսէր .

Ելէք երթանք եղբարցդ դիմաց

Որ սիրովուի սիրտս տխրագգեաց : »

Ելանք տունէն . Յակոբ մեր մէջ,

Գացինք անտառն ասանկ մինչ վերջ .

Բենիամինն ալ առջևնիս

Ոստուտելով կզրկէր զիս :

Շատ անտառներ անցանք գացինք,

Հայրըս շուքի մը տակ դրինք .

Ես, Սէլիմա, Բենիամին

Ելանք ցզուիս մեծ բլրակին :

Արդէն արևն իր կէս շրջան

Լըրացուցեր էր մինչ այն ժամ .

Անհնարին սաստիկ վախ մը

Պատեց Հօրքս խեղճ սրտիկը :

« Զըլլայ, » կըսէր, « մէկ փորձանք մը

Վերջացունէ իմ փափաքը .

Ես ինչ խելքով գացէք, ըսի,

Աս' ինչ ձիւն է, զլխուս բերի : »

Բայց ես պատճառն լաւ զիտէի,
 Որ էր անոնց վարքն անբարի.
 Ըսի « Կերթամ անձամբ զանոնք
 Կբերեմ քեզ, մի ըներ հոգ: »

« Ինչ՞ կխօսիս, » ըսաւ ծերը,
 « Կուզես ձգել խեղճ Յակոբը.
 Զաւակներէս զհօրկ մի տեսնեմ
 Ես զիս Աստուած, ալ ինչ ընեմ:

Գիտեմ Յովսէփ քու երթալըդ
 Յայտնի կընէ անկեղծ սէրըդ,
 Բայց ո՞վ զիտէ զուցէ քեզ ալ
 Սպասել հարկ պէտք է ըլլալ:

Յովսէփ, մահուան օրս մօտեցաւ
 Մի յաւելուր իմ սրտիս ցաւ.
 Եթէ յանկարծ իջնեմ շիրիմ
 Զպիտի լսես զօրհնութիւն իմ:

Կեցիր, Յովսէփ, թող քո ձեռքեր
 Գոցէ իմին տխուր աչեր.
 Անկէց ետքը զատուէ քովէս,
 Ալ աշխարհէս յոյս չունիմ ես: »

Ալևոր Հօրս այս խօսքերը
 Կայրէին իմ երակաները .
 Սիրտըս ելաւ, աչքըս լեցաւ
 Պատեց սիրտըս ամէն մէկ ցաւ :

Սէլիմա ալ միշտ կըջանայր
 Յորդորական խրատներ տալ .
 Չհեռանալ հօրըս քովէն
 Չառնել անէծք անոր բերնէն :

Մէկ մեծ ահեղ պատերազմ մը
 Անհնարին մեծ կռիւ մը ,
 Սրտիս խորը կաղմկէին ,
 Աչքէս կարկուտ կ'ծափէին :

Բայց հարազատ եղբարցս սէրը
 Յաղթանակեց ամէն բանը ,
 Պագտըուեցայ ձեր Հօրըս հետ
 Որ կ'հոսէր արտասուաց զետ :

Պագտուեցայ հետ Սէլիմայ .
 Բենիամին պզտիկ տղայ
 Արտասուաց տաք նոհատ կամեր
 Սուրբ աչերէն կկամկըծէր :

Իմ Սէլիմաս լալով ողբով
 Գայր ետևէս վազվրզելով,
 « Հօրդ քովը, չըսի » կըսէր,
 « Ուր կերթաս խեղճ եղբայրասէր:

Մոռցանք եղբարցդ ատելութիւն
 Անոնց քու հետ թշնամութիւն .
 Լսէ ինձի թէ սիրես զիս .
 Յաւ ու վիշտեր թողուս հիքիս:

Կուզես, կըսէր, Հօրըդ աչեր
 Սէլիմայիդ տխուր բըբեր
 Միշտ արտասուաց զետեր հոսէն,
 Յաւօք սրտի ըզքեզ յիշէն:

Մ'ըներ կըսեմ, մ'ընէր Յովսէփ,
 Սիրտըս փորըս կելլայ կոր եփ .
 Գթան Հօր մը ծերուկ մօրուաց,
 Գթան և իմ դառն արտասուաց: »

« Ինչպէս, » ըսի, « մերժեմ զքեզ .
 Կըլլայ երբէք ատել զքեզ .
 Բայց այն երկնից վեհ Սատուածն է
 Որ զիս երթալ միշտ կստիպէ: »

Իրաւ այսպէս բերանս կըսէր,
 Բայց սրտէս ալ արիւն կանցնէր .
 Ապշած ապշած մէյմը երկինք
 Մէյմալ գետին կնայէինք:

Թէև վիշտով սիրտս լցուած էր,
 Բայց եղբարցս սէրն զիս կստիպէր
 Զգել Յակոբ ու Սէլիմա
 Եւ չըզժայ Բենիամնայ:

Ք Ն Ա Ր

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

Ն ՈՒ Ա Գ Զ ՈՐ ՈՐ Դ

ՏԵՍԱՅ երբէք չկայ հնար ,
Զիս իւր զըրկէն ալ թող չէր տար ,
Կամացուկ մը զըրկին մէջէն
Ետ քաշուեցայ ես մեղմօրէն :

Այ՛ հոն կայնիլ բանիս չեկաւ ,
Բերանս զոց , բայց սիրտս լեցաւ .
Այ՛ փուծացի նամբայ առնել
Թէև հոգիս կըտըրրորէր :

Ստէպ ստէպ հալած մաշած
Կը նայէի ետիս դարձած .
Հայրս , Սէլիմա ու Բենիամ
Զիս դիտէին իբրև արձան :

Երբոր աչքէս անյայտ եղան ,
 Յաւ ու վիշտերս իմ բազմացան .
 Երբոր նորէն քիչ մ'ետ դարձայ
 Անոնց ալ ինձ գալը տեսայ :

Հեռուանց թևերս կերկարէի
 Զանոնք գրկել կբաղձայի .
 Սիրոյ անձայն նշաններով
 Կխօսէինք տխուր սրտով :

Ես ինքնիրենըս կըսէի
 « Ինչո՞ւ աչքէս արցունք հոսի .
 Ինչո՞ւ սիրտըս կըտըրորի
 Ինչո՞ւ ծընկերս կկտրտին :

Թէ սիրելեացս բաժնելէն է
 Միայն օրուան մը համար է .
 Զէ մի կուզեմ եղբարքս տեսնել .
 Ինչ՞ կհոսիք, խեղճ արցունքներ :

Նոյն վայրկենին կարծես ձայն մը
 « Այս քեզի է, կըսէր, պարտք մը .
 Քաջալերուէ՛ ել ճամբադ առ
 Սիրտըդ պահէ գուարթ ու վառ : »

Վերջին անգամ մ'ալ նայեցայ
 Սիրելի հօրս դաշտին վրայ,
 Աչքիս զարկաւ անոր տունը,
 Նորէն դողար սրտիս թելը:

Մննս բարեաւ, բնակարանն,
 Անշուշտ ընծացք արեգական
 Երկու անգամ չգրլորած
 Պիտի տեսնեմ ցաւս լըմնցած:

Այս ըսելով ելայ ճամբայ.
 Կմընար ինձ ինչ որ բան կայ.
 Քանի յառաջ որ կերթայի
 Սիրտըս փափաք մը կըզգայի:

Եղբարցըս հետ պագտըռուիլը
 Կսփովէր իմ տխուր սիրտը.
 Այս փափաքն էր որ սիրտ կուտար
 Թէ ել շուտով սն ճամբան առ:

Այս խորհրդով մտայ Սիւքեմ
 Զանացի որ եղբարքս գտնեմ.
 Երազ երազ կվազէի
 Բայց ոչ մէկն ալ այն տեղ գտի:

Ուրիշ հովուաց , « հւր են , » ըսի .
 « Խեղճ Յակոբայ որդիք վշտի . »
 Ըսին թէ , « շատ օրեր են որ
 Անոնք այս տեղ ժուռ չեն գար կոր :

Բայց թէ միայն անցած օրեր
 Սա մօտակայ դաշտն են մտեր .
 Այլ չեմք զիտեր հւր երթալնին
 Որ' լերանց մէջ կորսրուելնին : »

Երբ այս խօսքը ես լսեցի ,
 Սիրտըս մէկ ցաւ մ'ալ զգացի .
 Շփոթելով ելայ գացի
 Ես ալ զիս դաշտը կորուսի :

Գիշերուան մուծն սկսաւ կոխել
 Սրտիս երակն այրել մրկել .
 Ահեղ վախ մը սիրտըս հզմեց
 Ծնկուրներուս ոյժը կտրեց :

Յակոբ հօրըս կասկածները
 Կաւելցունէր երկիւղները .
 Աչքիս տաքուկ արցունքները
 Կթրջէին բոլոր դաշտը :

Միշտ ախ ու վախ սրտէս կելլէր
 Սգոյ սպունգ զոգ սխմուէր .
 Մայրն կորուսած գառին նման
 Կշրջէի դաշտ, արտ համայն :

Ըսի, « ելլամ ալ ետ դառնամ,
 Բայց ինչպէս հօրս ներկայանամ .
 Ինչպէս ըսեմ քու զաւելըներ
 Սիւքեմն ձգեր են ու զացեր : »

Տեսայ չըլլար հնար չկայ,
 Աստուած երդմանցս ըրի վկայ .
 Ըսի թէ որ մահ ալ ըլլայ՝
 Չանտնք գտնել մեծ ջանքս ըլլայ :

Չըսպասեցի որ արեգակ
 Տարածէ իր արշալուսակ .
 Մուծ զիշերուան սևուկ քօղը
 Պատած էր այն բոլոր դաշտը :

Կոխած տեղըս չէի տեսներ
 Երբ այն անտառն էի մտեր .
 Որ՛ կողմն երթալս չէի զիտէր,
 Ալ իմ յոյսս միշտ պօռալ էր :

Աչքէս արցունք կթափէի
 Ուր՞ էք, եղբանք, կպօռայի .
 Գառին նման էի ապշած ,
 Չայնրս բոլոր դաշտն էր բռնած :

Մէյմ՝ ալ նայիմ իմ չորս կողմեր
 Կպլպլան գայլոց աչեր ,
 Որոնք զոզցես ախոփելու
 Եկեր էին զիս զըտնելու :

Առջի անգամ հոգիս դռաց
 Վախէս մնաց բերանրս բաց .
 Բայց երբ ոտքերս կըլիզէին,
 Սրտիս մէկ մեծ յոյս մը տուին :

Բայց ախոս, ճֆ , գայլոց սիրարը
 Կայ եղեր կայ եղբարցս փորը .
 Գայլերէն ալ էվել դաժան
 Անոնք եղեր են անզգամ :

Վերջապէս մէկ անձանօթ մը
 Լսելով իմ տխուր ձայնը ,
 Եկաւ գտաւ բռնեց վերցուց
 Եղբարցս տեղը ինձ իմացուց :

Կարծես յԵրկնից հրեշտակ մի էր
 Որ հոն յանկարծ ինձ կերևէր .
 Թէ որ ըսի , « սիրես զՍասունս ,
 Միտքըդ պահէ սն իմ խօսունս :

Թէ որ հօրըս դաշտաց մէջէն
 Անցնիս երթաս այն կողմերէն ,
 Գնան մտի՛ր մեր տնակը
 Սփռի՛է հօրս ցաւած սիրտը :

Ըսէ պատճառն ուշանալու ,
 Ըսէ շրջի մինչև ի լոյս ,
 Գտնել եղբարքն բերել քեզի
 Չըլլայ որ հոգ ընես ասի : »

Իսկ ես ելայ ճամբայ ինկայ
 Գիշերն ի լոյս չքնացայ .
 Արշալուսին Գովթայեմի
 Անտառները առջևս առի :

Մէյ մ'ալ նայիս շատ ոչխարներ
 Կարածէին այն անտառներ ,
 Նայիմ իմին սիրուն շներ
 Վազելով քովս էին եկեր :

Կոստոստէին իմին չորս կողմ,
Կլլիզէին իմին ոտքեր,
Մինչև գլուխս կցածկէին
Ու երեսներս կպագնէին :

« Սհն գտայ մի, » պօռացի,
Յնծումենէս զիս կորուսի .
Ըսի « երթամ շուտ պագտրուիմ
Անյագ սիրով մը պլլըուիմ : »

Վազեցի ես դէպ ի իրենց .
Սիմօն դաժանն ինծի դիմեց .
Աչքին մէջը բորբոքած էր
Կատաղութիւն մի վատշուէր :

« Այ՛, դու ժպիրհ , » յանկարծ պօռաց .
« Հոս գալու ալ համարձակած
Ելեր եկեր ես այս դաշտեր .
Զկերանն քեզ լերանց գայլեր :

Ես իսկ զքեզ չտեսներու
Զայնրդ անգամ չլսելու ,
Այս դաշտերուն մէջ քաշուեցայ
Աս ինչ բան էր որ ես տեսայ :

Յակովբ ծերը խրկեց զքեզ,
 Որ մեր գործեր տեսնես փորձես .
 Ել՛, հեռացիր, Ել դիմացես
 Ել՛ կորսւրուէ սա դաշտերէս : »

Այս ըսելով ետ հրեց զիս .
 Ելայ մէյ մ'ալ փորձել ես զիս,
 Թուերուս մէջ զայն զրկեցի
 Սրտիս վրայ ալ սեղմեցի :

Բերանըս բաց, աչերս ի լաց
 Սիրտըս, ծունկերըս սարսուցած,
 Սրտէ ի սիրտ կխօսէի
 Բերնէս խօսք մը հանած չէի :

Բայց այն անգուժը կատղեցաւ,
 « Սիրո՞յ է այս նշան, » ըսաւ .
 Դու թշնամի մեր բանասարկու
 Պատիր դիմօք կուգաս հըլու :

Կեղծ խօսքերով յաղթեցիր զիս
 Ուժով ալ դու կփորձես զիս .
 Այս ըսելով թօթվեց զրկէն,
 Դանակն առաւ վազեց մէկէն :

Անշարժ ապշած կեցեր էի,
 Մէյմալ նայիմ թէ՛ ուր էի,
 Հասաւ Ռուբէն բունեց ձեռքէն
 Ազատեց զիս այն հարուածէն :

Ատոր վրայ ամէնք եկան
 Թափուեցան շուտ իմին վրան .
 Ինձի վիճակ կորոշէին
 Ինչ՝ ընելնին չգիտէին :

Նայիս Սիմօն փրփրացած
 Բարկուծենէն կրակ կտրած ,
 Առանց կէտ մը համբերելու
 Տարաւ զիս հոր մը ձգելու :

Զիս քաշելով առաւ տարաւ
 Հորին բերանը կայնեցաւ ,
 Իջեցուց զիս հորուն մէջը ,
 Թռաւ իմին զլիսէս խելքը :

Գնաց դաժանն ալ չերեցաւ ,
 Սիրտըս կտոր կտոր ըրաւ .
 Բայց աղէկ որ հորուն մէջը
 Չկար երբէք ջրոյ կան մը :

Յոյսս աշխարհէս ես կտրեցի
 Ձիս մահուան զոգ պատկած տեսի .
 Երկնից զմբէ՞ծ ինձի համար
 Ծածկած էր զո՞գ իրեն կամար :

Մուծ աղջամուղջ , սաստիկ խաւար
 Աչքիս պէս պէս բան կերևար .
 Միայն արցունք տխուր աչաց
 Կափոփէին սիրտըս այրած :

Ք Ն Ա Ր

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ   Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

Ն Ո Ւ Ա Գ   Շ Ի Ն Գ Ե Ր Ո Ր Դ

ԱՐԳԷՆ օրը կէս եղած չէր
Իմ եղբարց զործ միշտ խնդալ էր.
Քանի որ ես տկարացած,
Քարին վրայ էի փռուած:

Մէյմալ յանկարծ Սիմօն դաժան
Տեսայ կայնած հորին բերան,
Հրամայեց որ դուրս ելնեմ,
Ինչ ընելը ես ինչ զիտեմ:

Ես կարծեցի թէ վատ սիրտը
Մոռցած ըլլայ հետ, նախանձը.
Ահով, դողով հետը զացի
Մինչև իրենց նստած տեղի:

Հոն, ինչ կըսես, խելքըս գլխէս
Թըռաւ զնաց իմ սարսափէս .

Տեսայ շատ մը օտարական
Որ իմ եղբարց ոսկի կուտան :

Մէկէն գիտցայ գլխուս եկած՝
Բոլոր հոգիս, մարմինս դողաց .

Յոյսըս կտրած կնայէի
Ռուբէն եղբայրս բընտըռէի :

Երբ տեսայ որ չկայ Ռուբէն,
Ոյժ, զօրուծիւն մ'առի մէկէն .

Հնչեցի ես սա խօսքերը
Մխել անոնց անգուծ սիրտը :

« Թէ որ ձերին, անգուծ եղբւրք,
Սիրտը չզգար իմ կողկողանք .

Ձէի երբէք ես մեղադրեր,
Եւ իմ խեղճ սիրտս չէր տագնապեր :

Մանկուծեանըս ձեզի ըրած

Հազարաւոր ու բիւր բարեաց

Այս՞ է փոխան, որ դուք այսօր

Գլխուս բերիք ասանկ սև օր :

Ես իմ հօրըս տունէն ելայ ,
 Ոհ , թհղ Ս : տուած ըլլայ վկայ ,
 Զձեզ իրեն դարձունելու .
 Կուզէք եղեր զիս ծախելու :

Ոհ , ինչ անգուծ գայլոց նման
 Ժողոված էք իմին վրան ,
 Յափշտակել հօր մը զրկէն
 Ու նազելի Սէլիմայէն :

Գժացէք յիս ո՛վ եղբայրներ ,
 Ինչո՛ւ ձեր սիրտն է քարացեր .
 Ինչո՛ւ ծախէք զիս օտարաց .
 Ըսէք ես ձեզ ինչ եմ ըրած :

Այս աշխարհիս դեղին ոսկին
 Որչնափ յարգի է ձեր աչքին ,
 Որ ձեր անմեղ մէկ եղբայրը
 Խրկել կուզէք հեռու տեղ մը :

Սիմօն , անգուծ , ինչո՛ւ Ռուբէն
 Առաւ դանակ քուկին ձեռքէն .
 Սակայն ահա չկայ Ռուբէն ,
 Հանէ դանակդ մըխէ մէկէն :

Լաւ է ըստ իս մեռնիլ երթալ
 Քան գերութեան մէջը մնալ .
 Լաւ է որ զիս այս տեղ թաղէք
 Քան ծնօղէս յափըշտակէք :

Եթէ այս իմ տխուր լալիք
 Չեն դրդեր չեն ձերին սրտիկ .
 Գոնէ հօր մը ներմակ ալեաց
 Գըծացէք որ կուզէ մեր դարձ :

Կուզէք եղեր դուք վազցունել
 Այն խեղճ ձերին յորդ արցունքներ ,
 Կուզէք զանի օր մը յառաջ
 Գլորել վան , ի փոս շիրմաց :

Եղո՛ւք ինծի , ամենքնիդ ալ
 Սկսեցիք իմ վրաս գալ .
 Իբրև զինւոր կամ իբրև գող
 Մի հանէք մի , իմ սիրտըս դող :

Նեպիծաղիմ , ան , իմ սիրելիս
 Գու ալգտիկուց սիրէիր զիս ,
 Հիմա միայն այդ արցունքով
 Գոհ կըլլաս դու ան ու վանսով :

Սիմօն, Սիմօն, անգուժ եղբայր,
 Մեզ չէ՛ ծներ մէկ հայր մէկ մայր.
 Ես բեզ, դու զիս կսիրէիր,
 Ինչո՞ւ այս ձիւն զլխուս բերիր:

Սակայն զխոցիր, որ այդ խիղճըդ
 Պիտի տանջէ քուկին սիրտըդ.
 Եկո՛ւր Սիմօն, մըներ ասանկ
 Ամէնքս մէկտեղ առ հայրս դառնանք:

Խեղճ հօրմէս ես ալ կը ծածկեմ
 Զարագուշակ այս դէպք դժխեմ.
 Պըլլուելով մէկգամէկու
 Երթանք մէր հայրն սիրտերու: »

Աս սրտաշարժ խօսքերուս հետ
 Արցունք աչէս հոսէր իբր գետ.
 Անկեղծ սիրոյս զուարթ շողեր
 Գէթ նայուածքիս մէջ կփայլէր:

Առջի բերան կարծես ամէնքն
 Զգածուեցան այս խօսքերէն.
 Օտարականք մինչև անգամ
 Զիս գնելնուն շատ զղջացան:

Սակայն , աւանդ , դեղին ոսկին ,
 Նոյնպէս նախանձն ինձ յաղթեցին .
 Սիւսոն ելաւ անցաւ միջ տեղ
 Տեսայ դարձան բոլոր մէկ հեղ :

Ամէնուն ձեռք ստակ լեցուց ,
 Մէյմալ ահեղ աչքը դարձուց ,
 Սպառնալիք ժանտ աչերնէն
 Կթափէին անօրէններն :

Մէյ մալ նայիս եկան վրաս
 Մերկացուցին ամէն մէկ բանս ,
 Ու մէկ գերեաց գէշ զգեստ մը
 Հագուեցուցին ինծի լաւ մը :

Այ երբ որ ես ամէն կողմէն
 Յոյսըս կտրած տեսայ մէկէն ,
 Դժբանդդ վայրկեան , ո՛վ դառն ժամ ,
 Կպօռայի ես բարձրաձայն :

« Ո՛վ իմ հայրիկ , » կգոչէի ,
 « Այս ինչ բան էր որ ես տեսի .
 Երբ լսես դու այս սև գոյժը
 Գիտեմ կերթայ քուկին ոյժը :

Ասկէց ետքը քու ծերութեան,
 Ձկայ Յովսէփ անմեղ տղան.
 Որ ըլլար քեզ ցուպ ու նեցուկ.
 Վնխ, իմ թշուառ հայր իմ ծերուկ:

Ահ սիրելիս դու Սէլիմա,
 Ուր՞ մնաց քու սիրուն փեսայ.
 Երանի թէ այն խօսքերուդ
 Հետեւի, հազար եղնակ: »

Աս ըսելով, դարձայ իրենց
 « Կ'ընեմ ըսի իմ խօսքիս վերջ,
 Կ'երդնում, ըսի, Երկնից վրայ,
 Ճերմակ մօրուաց խեղճ Յակոբայ:

Ալ իմ բոլոր աղաչանքներ
 Գիտցայ ամէնքն զուր են եղեր,
 Բայց իմ վերջին գէթ այս խօսքեր
 Մնան ձեր միտքն ո՛վ եղբայրներ:

Տեսէք Երկինք Աստուած մը կայ,
 Որ այս դէպքիս է ճիշդ վկայ,
 Թէ որ այս խօսքս ալ չբռնէք
 Ձեր պատուհասն անկէց առնէք:

Զիս ծախելնիդ բնաւ հոգ չէ,
 Իմին ողբալս միակ հայրս է.
 Գացէք եղբանք, զայն զրկեցէք
 Իր ծերուծեան նեցուկ եղէք :

Զըլլայ ըսէք, զնաց Յովսէփ .
 Մի մոռնաք մի, Աստուած սիրէք .
 Զինքը աղէկ սփոփեցէք
 Զըլլայ կենաց արևն մարէք : »

Այս որ ըսի, խեղճ Նեփթաղիմ
 Վազեց ինկաւ շուտ ի զիրկ իմ,
 « Ունիմ եղէր, ըսի, եղբայր
 Փնոք քեզ Աստուած իմ բարերար :

« Բայց Նեփթաղիմ, զնւր են, ըսի,
 Թող արցունքներդ ալ չհոսի,
 Գնան եղբայր, մեր թշուառ հայր
 Սփոփելու պարտ վրադ առ :

Բարև ըրէ Սէլիմայիս
 Իմ նազելի համեստ հարսիս,
 Բենիամինս ալ չմոռնաս,
 Իմ կողմանէս համբոյր մը տաս : »

Կ՛հւզէի խօսքս շարունակել
 Դեռ իմ կտակս անոնց խօսիլ,
 Բայց այն դաժան Սիմօն գազան
 Քաշեց զրկէս այս խեղճ տղան :

Ելան գացին իմ եղբայրներ,
 Չորս դիս առին օտար մարդեր .
 Ձեռքէս բռնած թող չէին տար
 Գէթ իմ վերջին բարեւըս տալ :

Երբ այն սիրոյ ազնիւ կապեր
 Կբակէին այս վատ մարդեր,
 Սիրտըս հազար կտոր կըլլար
 Ինչ՝ ըսելիքս չէի գիտնար :

Բերնէս մինակ, Յակոբ Հայրիկ
 Բենամին՝ Սէլիմայիկ .

Այս երեք բառն կբղխէին
 Լեզուս, բերանս կապուած էին :

Հեղեղի պէս յորդ արցունքներ
 Կհոսէին իմ խեղճ աչեր .

Մէյ մը Երկինք կնայէի,

Մէյմալ յանկարծ կպօռայի :

Ալ իմ աչեր մթագնեցան
 Ծնկիս կապեր բոլոր թուլցան,
 Մարեցայ հոն ինկայ զետին
 Զոհ եղայ, վահ, անգուժ ըաղղին:

Կկարծէի ես զիս մեռած,
 Անգուժ մահուան դուռը հասած,
 Բայց խնամօք այն օտարաց
 Կարծես խելքըս եկաւ վրաս:

Աչերս բացած կնայէի,
 Իմ խեղճ հայրըս փնտռէի,
 Բայց չըտեսայ ուրիշ մարդեր
 Միայն այն վատ սև հնդիկներ:

Ելան, ամէնքս ճամբայ ինկանք,
 Ամէն քայլիս կառնէի կանգ.
 Սիրտըս փորըս կաղմըկէին,
 Պարապ տեղը կխօսէին:

Շատ հարցումներ ինձ կրնէին,
 Բայց իմ ցաւեր չգիտէին,
 Կոխած տեղէս ահեղ ճայն մ'էր,
 Կարծես ականջս խըլացնէր:

Անցանք գաղթից դաշտեր, լեռներ,
 Աչքէս արցունք չէին կտրեր .
 Չէի գիտեր ուր կտանին ,
 Եւ ոչ զլխուս բերելիքնին :

Մէյմալ տեսնես բերին ինձի
 Յանձնեցին ոհ Պուծութիսի ,
 Առաւ ժանտը իր գերեաց մէջ .
 Լաց ու ողբ էր զործըս մինչ վերջ :

Ք Ն Ա Ր

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

Ն Ո Ւ Ա Գ Վ Ե Ց Ե Ր Ո Ր Գ

Բ ԵՐԻՆ տրուին խումբ մը ոչխար
Արածելու մօտ դաշտավայր,
Յաւ ու վշտերս ալ օրէ օր
Կեկեկային իմ սրտիս խոր :

Առանձնանալ կբաղձայի,
Հօտըս Նեղոսկըքշէի.
Այն տեղ մէկ կողմ առանձնացած
Կծափէի ուխտ արտասուաց :

Ո՛չ Նեղոսի վսեմ ընծացք
Ո՛չ անտառաց սուրբ տեսարանք
Կարող չէին իմ ցաւերուս
Սփոփանք տալ, վնայ իմ գլխուս :

Սյն պալատներ , բուրաստաններ ,
 Անհամեմատ հազար բուրգեր ,
 Մեմփիսի մեծ այն տեսարան
 Երբէք սրտիս դարման չեղան :

Ատներ ամէն կարող էին
 Փարատել ցաւ իմին սրտին ,
 Բայց բոլորն ալ իբրև երազ
 Կսահէին իմին վրաս :

Սակայն որչափ սիրտս ալ ասանկ
 Կմորմոքէր ցաւ դժնդակ ,
 Բայց և այնպէս իմ ցաւերուս
 Սահման դրած՝ ունէի յոյս :

Փռուեցայ հոն գետեզերքը
 Կղիտէի ալիքները ,
 Որոնց կարծես տխուր ջուրեր
 Կմեղմէին իմ շատ ցաւեր :

« Ո՞Տէր , մէկէն ես պօռացի .
 Իմ առաջին ողբս էր ասի ,
 Հոս իմ կենաց պայծառ օրեր
 Պիտի մարին երթան եղեր :

Ան սիրելի ազատուծիւն
 Քեզ առաւ որ անագորոյն .
 Ես տեսնելու բռնեմամ յոյս ,
 Հայրս , Սէլիմաս հատոր ռզոյս :

Ոհ չպիտի այս իմ ձեռքերն
 Անոր աչքին արցունք սրբեն .
 Իր ալևոր խեղճ հասակին
 Չկայ Յովսէփ իր սիրելին :

Ով դուն ազնիւ իմ Սէլիմաս ,
 Գուրգուրայիր իմին վրաս .
 Ուր՞ են քուկին սիրուն ձեռքեր ,
 Գնել զլիսիս չքնաղ վարդեր : »

Սրտիս այս դառն յիշատակը
 Ընդմիջեց , վնհ , իմ այս ձայնը ,
 Անհնարին տազնապնէրու
 Թաղուեցայ մէջ աւազներու :

Արտասուածոր իմին բբեր
 Յանկարծ տեսան այն ոչխարներ .
 « Եւ դուք , ըսի , ով զառնուկներ ,
 Որ ձեզ Յակոբ ինձ էր յանձներ :

Ուրէք հիմա, ուր կոստոստէք,
 Որ՞ ձեռքերէն սնունդ կառնէք.
 Չըլլայ դուք ալ եղբայրներուս
 Զոհուած ըլլաք, վնայ իմ զլխուս : »

Ահա ասանկ տխուր խօսքեր
 Կյօղէին իմ շրթունքներ .
 Յերեկ ատեն շատ երազներ
 Կտեսնէին իմին աչեր :

Ատոնք ամէն չէին կարող
 Սիրտըս ձգել մեծ ահ ու դող,
 Գո՞գ գերազանց մէկ պայծառ լոյս
 Ինձ կաւետէր մեծամեծ յոյս :

Իմ ոսկեգոյն փայլուն մազեր
 Ուսիս վրայ էին իջեր .
 Խոպոպկացած կլոր կլոր
 Սրբէին աչքս արտասուլաթոր :

Որչափ ալ ցաւս շատ աւելնար,
 Սիրտս այլայլել չէին կրնար .
 Սակայն Թափած պաղ քրտինքներ
 Կըլիշէին եղբարցս գործեր :

Բողոր գերեաց վերակացուն
 Այն Պուծութիս անագորոյն
 Եթովպիոյ մէջը սնած
 Բողորովին էր անաստուած :

Անապատի առիւծները
 Որ արևին տաք շողերը ,
 Կլլած կատղած կմռմռան
 Աւազներու դաշտին վրան :

Այնչափ շատ գէշ մարդուս աչքին
 Չեն երևար և ոչ մէկին ,
 Ինչպէս այս վատ Եթովպացին
 Ժանտ էր բողոր գերեաց աչքին :

Սև այլանդակ գոյն մը ունէր ,
 Մազերն ինքնին կվկայէր •
 Կատաղութիւն աչքերուն մէջ
 Հուր կպօռթկար կարծես մինչ վերջ :

Իրեն անեղ մէկ նայուածքը
 Հերիք էր , ո՛հ , ճզմել սիրտ մը •
 Երբ տեսնէի առջիս կայնած՝
 Կփռուէի զետին մարած :

Ինձի համար խրճիթ ու յարկ
 Էին քարինք ու ապառաժք,
 Որոնք կարծես իրենց ներքև
 Մարել կուզեն մարդուս արև:

Կերթայի հոն առանձնանալ,
 Իմ վշտերուս դարման գտնալ.
 Հոս կողջունէր թշուառութիւն
 Իմին անցեալ երջանկութիւն:

Ուր՞ էր այն օր, որ իրիկուն
 Խաշինքս առած կերթայի տուն,
 Դեռ տան դռան չմօտեցած՝
 Կտեսնէի հայրըս կայնած:

Գիրկը առած կհամբուրէր
 Ուրախ զըռարթ կբարևէր.
 Սէլիմաս ալ ժպիտ դիմօք
 Ինձ կփարէր երկու թևօք:

Մնացի, վնհ, այս անապատ,
 Չորս կողմս տեսնեմ արդ սրգապատ.
 Հազնր պօռամ, հազնր գոչեմ՝
 Ով կըլսէ, բաղդս է դժխեմ:

Փոխան հօր մը ժանտ Պուժովիս
 Սպառնալեօք վախցունէր զիս,
 Վատ գերիներ սիրելոյս տեղ
 Բնակէին իմ հետ այս տեղ :

Առջի օրեր ես շուարած,
 Խոր թմրութեամբ էի պատած .
 Մուծը կոխեր է չեմ զիտեր,
 Բոլոր գերիք ելեր զացեր :

Մէյմալ նայիմ խեղճ ոչխարներ
 Եկեր չորս կողմս էին պատեր,
 Ելայ մէկէն տեղըս զացի,
 Բայց շատ կծու խօսք լսեցի :

Կարծես բնութիւն դէմս զէնք առած
 Բոլորովին սպառնացած,
 Կուզէր Յովսէփն երկրէս բառնալ
 Եւ տարածամ սև հողին տալ :

Բայց շատ չանցաւ, այս իմ ձայներ
 Անկեղծ սրտիս հառաչանքներ
 Թափանցեցին Պուժովիսին
 Անագորոյն անգութ սրտին :

Կամաց կամաց գուժ ունեցաւ
 Թե՛ծեցունել իմ սրտիս ցաւ,
 Ամէն խօսքիս մտիկ կընէր
 Աղաչանքներս կկատարէր:

Գերեաց մէջէն խեղճ Իժուպալն
 Ամենայնիւ ինձ էր նման,
 Մէկ հասակով, մէկ տարիքով
 Ընկերացանք իրարու քով:

Ազնուական ցեղէ մի էր,
 Ըրած էր շատ քաջութիւններ,
 Բայց վերջերը նա պաշարուած,
 Այս տեղ զերի էր մատնուած:

Օր մի թէև մէկ յանցանքով
 Կապեցին զան շղթաներով,
 Սև աչքերէն բարկութեան ցայտ
 Կթօծափէր իբրև հըրատ:

Բոլոր գերիք իբրև ոչխար
 Կդիտէին խեղճ Իժուպալ,
 Միրտըս կտոր կտոր կըլլար
 Այ՛ն համբերել ինձ չէր հնար:

Պռնծոփիսի այն երկիւղը
 Այն ահռելի մեծ սարսափը ,
 Մէկդի ըրի , ելայ մէկէն
 Ինկայ ոտքը ըսի իրեն :

« Գժն իմ խեղճ արցունքներուս ,
 Ներէ այս իմ յանդգնելուս ,
 Տնւր Իծուպալն , ինձ պարզուէ
 Սա շղթաներ ոտքէն հանէ : »

Լսեց անգլուծն աղաչանքիս ,
 Ուրախութիւն տուաւ հիքիս .
 Հանեց ոտքէն շղթաներն հաստ ,
 Գերեաց եղաւ օր բարերաստ :

Ելաւ խեղճը ինկաւ գետին ,
 Պըլլուեցաւ իմին ոտքին ,
 Յորդ արցունքներ կծափծըփէր ,
 Գետնին հողերը կծրջէր :

Անկէց ի վեր նա չէր երթար .
 Եւ իմ քովէս չհեռանար .
 Անբուժելի դառ ըն վշտիս
 Դարման մ'եղաւ , կսփովէր զիւ :

Ո զի առի սակաւիկ մի,
Ահ ու տարսափ մէկդի դըրի,
Ուրիշ զերեաց մէջ ալ մըտայ,
Շատ կարեկից սրտեր զըտայ:

Էհ, ինչ ըսեմ իմին բաղդիս,
Այն անօրէն նակատագրիս,
Փոխան հօր մը կենակցութեան
Մտայ զերեաց բնակարան:

Զկար այս տեղ իմ Սէլիմաս,
Որ զուրգուրար իմին վրաս,
Զկար փոքրիկն Բենիամին,
Որ ցատկուտէր ասդին անդին:

Ամեն մէկ բան կորսնցուցի,
Աստուած միայն պաշտպան գտի.
Շատ մը հնդիկ սև զերիներ
Եղած էին ինձի ընկեր:

Նախահաւուցս յիշատակներ
Կխոցէին զիս կարուէր.
Կամաց կամաց ալ սորվեցայ,
Աշխարհս ինչ կայ շուտ հասկըցայ:

Կշանայի նոր ընկերներ ,
 Իմ ցաւերուս դարման գտնել ,
 Հառաչանացս տխուշր ձայներ
 Կնմիլին գերեաց սրտեր :

Անոնց մէջէն անգուժն անգամ
 Արցունք թափէր ողբոցս վրան ,
 Կշանային ինձ մխիթար
 Ըլլալ , վշտացս ընել դադար :

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

Ն ՈՒ Ա Գ Ե Օ Յ Ն Ե Ր Ո Ր Գ

Օր մը պայծառ զուարթ արև
 Երկնից կապուտ ամպոց վերև
 Իրեն տարքած ճառագայթներ
 Քոյր աշխարհ էր տարածեր,

 Չկար ոչ հով և ոչ զեփիւռ,
 Բնութիւն համայն կոյր մունջ և լուռ:
 Ոչ տերևոց լսուէր շրշիւն
 Եւ ոչ ծառոց էր սօսափիւն:

 Կարծես ամենքն էին թուլցած,
 Եւ ճիւղերնին վեր վերցուցած,
 Կեցեր էին անձայն անշարժ,
 Երկնից կամբին զլուխ ծրուած:

Գեղգեղաձայն թռչնիկներու
 Բոյլեր ի մէջ տերևներու
 Հանգչած էին անձայն, աներգ,
 Բողոք այն օրն մինչև ցերեկ:

Բնաւ չկար և ոչ մէկ ձայն,
 Միայն ջրին ալեաց ծածան,
 Որ գառներու խմած ատեն
 Մեղմիկ մեղմիկ կղզղըչեն:

Ահա այս լուռ վսեմ կէտիս
 Կլսէին լամին խօսքիս.
 Մեծ ու պզտիկ ան կըսէին
 Եւ իմ սև բաղդս կանիծէին:

Ապշած ապշած կնայէինք,
 Ոչխարաց կեանք կղխտէինք.
 Կցանկայինք անոնց բաղդին՝
 Մեր գերուծեան տխուր կէտին:

Խելքըս միտքըս ուրիշ բանի
 Տուած էի, չղխտէի.
 Մէյմալ նայիմ խեղճ Իմուպալ
 Խօսիլ սկսաւ բարձրաբարբառ:

« Ինչ^օ օգուտ է ո՞վ ընկերներս,
 Մեզ այս տխուր հառաչանքէս .
 Մի՞թէ մէկ ժանտ բռնաւորի
 Ձոն ծնած են ամեն արի :

Աղէկ գիտցէք , այս վիճակին
 Մենք ենք պատճառ այս վատ բաղդին ,
 Ինչ^օ օգուտ է լալ ու ողբալ
 Ու մեր վշտաց դարման չտալ :

Աղէկ գիտցէք , դուք ո՞վ քաջեր ,
 Աստուածք ազատ են ստեղծեր ,
 Մերին կեանքըն մեր թուերն են ,
 Մեզ ազատող մեր սրտերն են :

Եթէ իմին երկրիս համար
 Մեռնիլ անգամ ինձի պարտք կար ,
 Մի՞թէ ես զիս ազատելու
 Պիտի հեղզամ ոտք ելնելու :

Ելէք , եղէք ինձ թե թիկունք ,
 Պուժութիսին կոտրենք բազուկ .
 Ինչ խոչընդոտ , ինչ արգելք կայ ,
 Աստուածք ըլլան թող ինձ վկայ :

Ի՛նչ կվախնար այն վատ ժանտէն,
 Պուծորբիսի գոռոզ դէմքէն .
 Անոր կենաց գազանական .
 Ես պիտի տամ սրով վախճան :

Ականջ դրէք այս խօսքերուս ,
 Բոլորովին մ'ըլլաք անյոյս .
 Արիացէք, հով եղբայրներ ,
 Մարդիք գերի են ստեղծուեր :

Իծուպալի այս խօսքերէն
 Արիւն կանցնէր անոնց սրտէն ,
 Ծափ գարնելով արիացան
 Ամենքն իսկոյն ոտքի ելան :

Տեսայ չըլլար , հնանք չկայ ,
 Շուտ մը ելայ ոտք կայնեցայ ,
 Զարմանք , ըսի , ի՛նչ կխօսիք
 Քիչ մ'ալ ինծի ըրէք մտիկ :

Իծուպնլ , դու էր ժպրհեցար
 Ասանկ յորդոր մը մեզ կարդալ .
 Կուզէս ըլլալ վատ մարդասպան
 Քան Թէ գերի ազնուական :

Եւ դուք եղբայրք, չսոսկացիք
Աս յորդորը երբ լսեցիք .
Աղէկ գիտցէք՝ ձեզմէ եւել,
Ես կցանկամ այս լուծ թոծվել:

Դուք շատերնիդ այս տեղ ծնած ,
Ձեր ընտանեաց հետն էք մեծցած ,
Բայց քիչ օր է որ զատուեցայ ,
Գերդաստանիս զրկէն ինկայ :

Տեսէք մէյ մը իմ վիճակըս ,
Քննեցէք իմ դառըն բաղդս .
Քանի որ ես կհամբերեմ
Դուք ինչ կըսէք , ես չըզիտեմ :

Եթէ խաբուիմ ու իմ ձեռքէս
Մխեմ սիրտ մը թ'և աննուէր ,
Ինչ երեսով հօրըս տունը
Պիտի մտնեմ այն ատենը :

Հանդարտեցէք իմ ընկերներ ,
Մէկդի ըրէք այս խորհուրդներ .
Պէտք է ըլլալ առաքինի,
Երջանիկ ենք , թէպէտ գերի :

Ահ, ո՛ հայրիկ, բու խրատներ
 Սրտիս կուտան արձագանգներ .
 Այն առաջին մարդասպանին
 Տեղեակ եղայ ամեն բանին :

Մարդասպանը երկրիս վրայ
 Գիտէք պիտի երջանկանայ,
 Խղճի խայծէն, կոխած տեղէն
 Ահուելի ձայն կուգայ իրեն :

Բընուծիւնը կրնայ քիչ մը
 Մեղմացնել ձեր վիշտերը .
 Անշուշտ օր մը կազատիք դուք,
 Այս տեղերէն չարաշշուկ :

Պուծոսիս չէ շատ անողորբ,
 Երբոր տանիք ոչխարաց հոգ,
 Կրնայք գծոյն արժանանալ,
 Նեղուծենէ ազատ մնալ :

Դու Իծոպան, չես մի գիտեր,
 Այն շղթաներ չես մի յիշեր,
 Մի յանդգնիր սուր վերցունել,
 Պուծոսիսի կեանք զըրաւել :

Եթէ այս խօսքս դուք չէք բռներ,
 Ելէք, գացէք քովէս խեղճեր .
 Զիս հոս մինակ թողէք, մեռնիմ,
 Ինձ օգնական Աստուած ունիմ:

Երբ լսեցին այս իմ խօսքեր,
 Իջեցուցին իրենց սրտեր .
 Ուր' էր կատղած Իծոպալը,
 Նայիմ ինկաւ իմին ոտքը:

Ասկէց ետքը ես կուզէի
 Առանձնանալ տեղ մը վայրի,
 Բայց չեղաւ ճար, թող չտուին,
 Ուր երթայի հետս կուգային:

Գրտայ հազիւ մում անտառ մը
 Ինձի յարմար մինակ տեղ մը,
 Ուր որ երկու արմաւենիք
 Կկազմէին մէկ խրճըթիկ:

Այս տեղ շատ մը մտածմունքեր
 Միրտս ու փորքս կայրէր մրկեր,
 Ամուսնութեան մեր այն հիւղը
 Միտքըս եկաւ նոյն վայրկեանը:

Ելայ իսկոյն արմատենեաց
 Ծայրերն իրար բերի կամաց .
 Այսպէս կարծես մեր հիւղեակլ
 Յարդարեցի այն անտառը :

Զայս Մէլիմայ նա իրեցի
 Մէյմալ նայիս մտածեցի ,
 Որ Աստուծոյս ալ մէկ սեղան ,
 Հարկ է շինեմ ես առժամայն :

Իսկոյն բերի այս հիւղին քով
 Տերններով ու հողերով ,
 Կոկիկ սեղան մը կազմեցի ,
 Տեսառն Աստուծոյ նուիրեցի :

Իրիկուններն կերթայի հոն
 Կսպասէի մթոյն գալուն .
 Մերթ նայէի դէպ արևելք ,
 Մերթ Նեղոսի դէպ գետեզերք :

« Ա՛հ , կըսէի , հով սիրուն զետ ,
 Ուր էր ալիքդ քուկին վէտ վէտ
 Երթայր դէպ ի իմ Հայրենիք ,
 Տանիչ սրտիս իմ հաւատովք :

Կառնէի մէկ տախտակիկ մը,
 Կգրէի վրան լաւ մը,
 Եթէ Յովսէփ գերութեան մէջ.
 Կուլայ կողքայ մինչև ի վերջ:

Կ յանձնէի քուկին ալեաց,
 Որ տանէիր իմ ծնողաց,
 Գուցէ անոնք հիմա նստած,
 Կողքան զորդի մի կորսուած:

Կգիտնային որ խեղճ Յովսէփ
 Կորսուեր է բայց ուր և երբ,
 Կգիտնային որ յԵզրիպտոս,
 Կուլամ կողքամ արտասուահոս:

Ո՛ր գիտէ, ո՛ր գուցէ գային
 Դառնն բաղդիս վերջ մը տային,
 Փրկէին զիս այս ժանտ տեղէն,
 Բարբարոսաց անգութ ձեռքէն: »

Ահա ասոնք իբրև երագ՝
 Խլրտէին իմին վրաս,
 Կարծես անոնց շքեղ դէմքեր
 Աչքիս առջին միշտ կերևէր:

Յակոբ հայրըս և Սէլիմաս ,
 Բենիամին սիրուն եղբայրս
 Գող իմ առջիս արձանացած ,
 Կարբէին զետս արտասուաց :

Յանկարծ երբոր աչքըս բացի ,
 Մտն գիշերուան մէջ զիս գտի .
 Երկինք երկիր գուն կրկնաւ
 Ամենւին ձայն մը չկար :

Մէկէն հիւղէն դուրս վազեցի ,
 Ուժգին ձայն մ'էր արձակեցի .
 Լեռ ու դաշտեր , հող ու քարեր
 Իմ ողբալէս կըսարսափէր :

Ալ չկրցայ ոտքի կայնել ,
 Իմ հեկեկանք շարունակել .
 Ինկայ շինած տանարիս դուռ ,
 Գըլորեցայ իբրև զկոյր :

Մէյմալ աչերս դէպ ի Երկինք ,
 Հատուցանել իմին պարտիք ,
 Վերցունելով սն սկըսայ ,
 Հարցուր մէյմը վըրադ ոյժ կնայ :

Ոտքս ու ծունկերս կողոլային ,
 Ձեռքս ու մարմինս սառեր էին .
 Կարօտակէզ սրտով այրած ,
 « Կգոչէի, ո՛վ Տէր Աստուած :

Աստուանձ հարց իմ և նախահարց ,
 Ընդունէ՛ զայս իմ խնդրուած .
 Չկնյ ալ հայր և ո՛չ ալ մայր
 Եւ ոչ ինձի սիրուն եղբայր :

Դուն ես մինակ իմ հայրս ու մայրս ,
 Պատասպարան լեր իմ կենաց ,
 Այս գերութեան ծանր շղթայքն ,
 Դժան , որ իմ ոտքէս ելլան :

Ահ՛ , ո՛ւր էր թէ իմ եղբայրներ ,
 Հայրս Յակոբ զանոնք սիրէր ,
 Իր ծերութեան նեցուկ ըլլան
 Եւ իմ կորուստ չըլլայ յաւիտեան :

Լսէ՛ , ո՛ տէր , ես չեմ միայն
 Զոհուած ասանկ թշուառութեան .
 Ահն՛ ծնողքս ու ամուսինս
 Որ միշտ կուլան կաշխարհեն զիս :

Գժա հօրս ներմակ ալեաց
 Ու զիս ծախող թըշուառ եղբարց,
 Ներէ, ո՛ Տէր, անոնց մեղքին,
 Որ աս ձունը զլիտուս բերին:

Ահ՛, ուր էր թէ իմ եղբայրներ
 Որչափ ալ զիս չէին սիրէր,
 Սիրէին, ախ, լաւ մէկզմէկ
 Սփոփէին իմ հայրըս հէք:

Փարատէին անոր ցաւեր
 Չըլլայ կեանքը հալեր մաշեր,
 Չի այս դէպքիս յայտնի նշան
 Մահուան վըճիռ կըխոստանան: »

Քանի շրթունքս կ'յօղէին,
 Աչքէս արցունք կ'հատնէին,
 Կարծես յԵրկնից ձայն մը կուզար
 « Քաջալերուէ, ելիր, սիրտ առ »:

Սրտիս մէջը կ'ծընէին,
 Երջանկութեան յոյսեր հեշտին,
 Կարծես ոյժ մը կուզար վրաս,
 Բայց կ'թուէր ինձի երազ:

Ելայ ոտքի, արիացայ,
 Կարծես ամեն արկած մոռցայ.
 «Փառք քեզ», ըսի, ո՛վ իմ Աստուած
 Սփոփեցիր զիս ըզշուառս:

Այս խորհրդոց մէջ ընկղմած,
 Խելքըս ու միտքըս Տիրոջ յանձնած,
 Ելայ անկէջ ու զատուեցայ,
 Ոչխարներուս խումբը գտայ:

Ք Ն Ա Ր

Յ Ո Վ Ս Ե Փ Ա Յ   Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ի

Ն ՈՒ Ա Գ ՈՒ Յ Ե Ր ՈՐ Դ

Մ ԵՆՆ Եգիպտոս ալ այն օրեր
Ապիս կովուն սուգին մէջն էր .
Նոր աստուածը գալուն համար
Զարդարուած էր Մեմբսի տանար :

Առտուն կանուխ արշալուսին
Ամենքն անոր կապասէին .
Մէյմ' ալ նայիս ելաւ Ապիս ,
Կպօռային ամենքն ապրիս :

Շըբեղ ու պերն կառք մը նստած ,
Զորս դին ալ շատ քուրմեր պատած ,
Ճերմակ բծերն իր սև մօրթին ,
Մեծ տեսարան մ'ընծայէին :

Բողոր քուրմէր ճերմակ հագած
 Ետին առջին էին կայնած՝
 Երբ բառաջիւն մը կարձակէր,
 Կեցցէներով Երկինք սարսէր :

Ահա այս էր Եզիպտոսի
 Աստուած և տէր ամենայնի .
 Բողոր զերիք առջին ինկած,
 Երկիրպագին սիրտ յերկիւղած :

Երբոր տեսայ այս հրէշը,
 Փախայ գացի իմ խրճիթը՝
 Սուրբ սեղանոյս առջին չոքած,
 Կաղօթէի ես սարսափած :

Լսէ, ո՛ Տէր, ինծի դուն հոս,
 Մինչ խաւարեալն այն Եզիպտոս .
 Դաշտն արածող մէկ կովու մը
 Կնուիրէ մեծ յարգանք մը :

Իմ շրթունքս են ահա ո՛ Տէր,
 Որ կձօնեն քեզի նուէր,
 Իմ շրթունքս են որ այս երկրէս
 Հաւատարիմ է միայն քեզ :

Յետ աղօթիցս այս սրտառուչ
 Կեցայ պահ մը ուրախ ու լուրջ՝
 Կշանայի այնուհետև
 Գերեաց սրտին ծագել արև :

Ամենուն մէջ քաջն Իծուպալ
 Սիրտը քիչ մը շարժած կերևար .
 Իբրև սըլաք իմ աղօթքներ
 Մխուած էին սրտին խորեր :

Առաւօտ մը երբ ոչխարներ
 Կանանչ խոտոց վրայ կ'արծէր ,
 Ելանք մէկ տեղ առանձնացանք
 Բըլբակի մը գազամ հասանք :

Անցաւ պահ մը լուռ ու մնջիկ
 Լսէ հիմա իմին գաղտնիք ,
 Քանի որ դուն այն խրատներ ,
 Կխօսէիր , սիրտս կ'յուզէր :

Այս տեսարանք գեղազուարճ ,
 Կերևէին ինձի փոխուած .
 Կարծես բոլոր երկիր , երկինք
 Առեր էին մէկ ուրիշ դիրք :

Ես մերթ ընդ մերթ քու ետևէդ
 Կնայէի քու կին հիւղէդ ,
 Որ ծունկ չոգած կաղօթէիր ,
 Ըզքեզ մէկուն կ'յանձնէիր :

Բերնէդ ելած բոլոր խօսքեր
 Թափանցէին սրտիս խորեր ,
 Կարծես հոգւոյս նորոգումիւն ,
 Ես կզգայի այն սուրբ ժամուն :

Ըսէ , Յովսէփ , ո՛վ այն էակ ,
 Որուն կուղղես դու քո մաղթանք .
 Երբ կուտայիր անոր անուն ,
 Ես կզգայի ուրախումիւն :

Ըսէ , Յովսէփ , ո՛վ այն Աստուած ,
 Յոր բոլոր յոյսդ ես հաստատած .
 Ըսէ , Յովսէփ , սա գաղտնիքը ,
 Ըսիովէ իմ խեղճ սրտիկը :

Ի՞նչու զայս խօսած ատեն ,
 Կարծես շող մը կամէր դէմքէն ,
 Կնայէր ինձ ապշած ապշած
 Նման անմեղ ապուշ գառանց :

Ով սիրելիս, ըսի մէկէն,
 Փաժտուելով անոր նստէն,
 Անն Երկինք քեզ յայտներ է,
 Ալ ուսուցիչ քեզ ինչ պէտք է :

Դարձուր աչերդ քուկին չորս դին,
 Նայէ կամար վէհ Երկնքին,
 Ով Իծուպալ չէն խօսիր քեզ
 Ինչ որ դու այժմ զգացեր ես :

Ալ ինչ պէտք է Երկնից ճայնին
 Խառնին ճայներ մահկանացուին .
 Ով՛ Իծուպալ նայէ Երկինք
 Պիտի տեսնես սքանչելիք :

Հիանալի պայծառ արև
 Նոր էր սփռեր ճառագայթներ՝
 Այն անհամար բոլոր աստղեր
 Գնդ քաշուէին իրենց տեղեր :

Այնպէս թուէր թէ բնութիւն
 Նոր կարթննար իր խոր քնոյն՝
 Կելար մարդն ալ ի վայելել
 Ինչ որ Երկին Երկրիս շնչէր :

Արևուն նուրբ ճառագայթներ՝
 Կփայլէին լերանց սարեր՝
 Եւ ամեն կողմ ծաւալելով,
 Խաւարն մեկնէր իրեններով :

Խոր անտառաց մէջ Թռչուններ
 Ճըռուողէին քաղցրր երգեր .
 Ամեն ազգի արարածոց
 Ընծայելով նոր իղձ ու բոց :

Ոչխարներու զուարթ մայիւն
 Նոր զօրութիւն կուտար մարդուն ,
 Բողոր դաշտերն էին լըցուած ,
 Կհրճուէինք մենք զմայլած :

Խեղճ Իծուպալ աչքը տնկած
 Անծարթ դիտել լուռ մունջ կեցած ,
 Իմանալի այն սուրբ Արև
 Գոգ կփայլեր ճակտին վերև :

Ահա տեանր , ըս' Իծուպալ ,
 Ճարտար լեզու ինչ պէտք է ալ ,
 Նայէ դիտէ ինչ են աստնք ,
 Ինչպէս ճարտար ձեռքերու զործ :

Նայիմ մէկէն ելաւ յանկարծ
 Աչքը Երկնից վրայ տնկած՝
 Ուրախութեան փայլուն կայծեր
 Աչերուն մէջ կփալիլէր :

Պռռաց, ահա զուարթ շողեր
 Կծափանցեն սրտիս խորեր,
 Ներսի դիէս ձայն մը կուգայ .
 Ո՛ր Իծուպալ, Անմահ մը կայ :

Անմահ մը կայ որ Տիեզերք
 Ստեղծեր է իրեն սուրբ ձեռք .
 Աստուած մը կայ որ այս Արև
 Ստեղծեր է բոլոր աստղեր :

Էակ մը կայ՝ որ այս աշխարհ,
 Սա կապուտակ վերին կամար
 Ստեղծելով կարգաւորեր
 Ու մեզ բերեր հոս է դրեր :

Հզօր Աստուած, բարեկամիս
 Նայէ՛ մէյ մը իմին սրտիս .
 Մինչդեռ Երկինք քեզ կգուլէ
 Ինծի ասանկ հեղգալ պէտք է :

Այս ըսելով ինկաւ զետին
 Փաժտուեցաւ սուրբ Սեղանին.
 Աչքէն արցունք կարկուտի պէս
 Կհոսէր խեղճ Իթուպալէս :

Գացի ինկայ փաժտուեցայ,
 Գլուխն զրի սրտիս վրայ,
 Այն Երկնքէն ես զոհացայ
 Որ այս ազնիւ հոգին գտայ :

Ձեռքքս տուի, վեր վերցուցի
 Ու իմ խրճիծս առի տարի.
 Ուրախութեան օր էր այն օր,
 Մոռցած էինք վիշտ, ցաւ բոլոր :

Տեսնը, ըսի, իմ Իթուպալ,
 Այն իմ Աստուած ամենակալ,
 Որ Եզիպտոս զանի մոռցեր
 Կպաշտէ կոր հորթ ու կովեր :

Կտեսնանս կոր սա սեղանը,
 Ձոր հաստատեց առջի մարդը՝
 Ուր Տէր Աստուած շատ հեղ կուզար
 Մեր նախահօր պատուէր կուտար :

Որչափ Երկինք և Երկիր կայ,
 Է և լիցի նոյն վեհ զերակայ,
 Ոչ վերջ ունի և ոչ սկիզբ
 Սուրբ և անկեղծ ամենևինք :

Բայց աւանդ որ այս սուտ աշխարհ
 Շուտ պատեց շուտ մութ ու խաւար .
 Մոռցան մարդիկ իրենց տէրը,
 Ելան պաշտել աս կովերը :

Նոր այս դարուս իմին հայրը
 Գտաւ պաշտեց այն էակը .
 Օրհնեան ըլլայ, հայրըս օրհնեան .
 Կրկնեց օրհնեան, խեղճ Իծուպալ :

Ես խօսելէ նոր դադրեցայ
 Մէյմալ նորէն ինկաւ տեսայ,
 Երկրպագեց սուրբ Սեղանին,
 Հաստատ մնալ իրեն ուխտին :

Ելանք անկէց իրար գրկած,
 Ուրախութեան լուսով լցուած,
 Ամեն գայլին կանգ մը կառնէր,
 Աստուծոյ փառք կնուիրէր :

Ամեն ոտքի կոխած տեղեր,
 Կարծես իրեն կբարոզէր,
 Թէ չըլլայ որ արարածներ,
 Ընէք ձեզի սուտ Աստուածներ :

Ու՞ր է այն խեղճ քաջ Իծուպալ,
 Որ մերթ կատղած կփրփրայր .
 Մարդ սպաննել լաւ կդատէր
 Քան զերուծեան սուրբ շղթաներ :

Այս ինչ անոյշ լուծ է, կըսէր,
 Որ այն Աստուած նիտս է դրէր,
 Ասկէց ետքը ալ տրտնջալ
 Քաւ լիցի, քաւ, սիրուն եղբայր :

Իմ շղթաներս կհամբուրեմ
 Անոր ես զիս կնուիրեմ՝
 Ոչ զերուծիւն և ոչ մեռնել,
 Կարող չեն զիս անկեց զատել :

Յովսէփ, կըսէր իմ բարերար,
 Ինչպէս ըլլամ շնորհակալ,
 Որ այս մութէն զիս հանեցիր
 Երկնից կամար վերածեցիր :

Ահն այս էր բոլոր խօսքեր,
 Կայրեր մրկեր սրտին խորեր՝
 Արդարութիւն անկեղծութիւն
 Կտիրէին իւր հոգւոյն տուն:

Ասկէց ետքը ալ հոգըս չէր՝
 Թե՞ծնցան զոգ իմ տազնապներ՝
 Նուիրէի բիւր զոհուծիւն,
 Արարածոց գերագունին:

2013

14663

